

Српска археологија између
теорије и чињеница VI
Археолошко наслеђе

Књига апстраката

Уредници

др Зорица Кузмановић и
др Марко А. Јанковић

Програмски одбор

др Сташа Бабић
др Иван Вранић
др Ђорђе Костић
др Моника Милосављевић
др Владимир В. Михајловић
др Александар Палавестра
др Данијел Синани
др Татјана Цвјетићанин

Дизајн

Марко А. Јанковић

Штампа

Досије студио

Организација

Филозофски факултет Београд
Одељење за археологију
Центар за теоријску археологију

Скуп је организован под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, у оквиру пројекта бр. 177008- Археолошка култура и идентитет западног Балкана.

ISBN 978-86-6427-095-3

Насловна страна: Виктор Иго, Цртеж рушевине замка, из писма сину (Maison de Victor Hugo, Paris), 1840.

Живи камени: прича о стећцима

Владимир В. Михајловић
Балканолошки институт САНУ,
Београд

Надгобни споменици познати као стећци (камени, биљези, мраморови) један су од најособенијих остатака средњовековне прошлости на просторима такозваног Западног Балкана. Монументалност стећака коју је, као по правилу, пратило и истакнуто место у локалном пејзажу утицали су на то да од друге половине деветнаестог века готово непрестано буду предмет пажње научника. У академским интерпретацијама ових остатака минулих времена, осим парадигматских (с)мена, огледају се и (гео)политичке те најшире друштвене промене: тумачење и (ре)употреба стећака били су тако неизоставан део и аустроугарске окупационе власти у Босни и Херцеговини након Берлинског конгреса, али и, примера ради, актуелних мировних иницијатива након ратова у бившој Југославији.

Истовремено, осим истраживача прошлости, стећци су привлачили пажњу и, условно речено, лаика: од припадника клера свих вера и конфесија, преко скулптора и књижевника до политичара и псеудонаучника. Приклањајући се појединим академским интерпретацијама, или им пакопонирајући, сви они су, кроз особена „читања“ стећака, преговарали и/или стварали бројне идентитете (религијске, регионалне, етничке итд.), индивидуална или колективна сећања, друштвене и културне вредности, осећај простора.

На неколико одабраних примера тумачења стећака, како из академских тако и из неакадемских контекста, овај рад, дакле, има за циљ да укаже на непрестану „живост“ и

неухватљивост археолошког наслеђа.

Кључне речи: стећак, археологија и јавност, идентитет, наслеђе, Балкан.